

לדעת דטעם זה דמזיד רפוף הוא וכן הוא האמת
 דכל דסובר דכדין עבד ואין כאן איסור כלל לא
 מיקרי מזיד:

[יט] ואם מכר לו וכו' פי' דברי רמ"א להש"ך
 אשמועי' דאפילו אינה אסורה מדבריהם
 בהדיא אלא דאנו אוסרים אותה מספק דלא
 ידעינן ואסרינן דסד"א דמצי טבחא למימר אייתי
 ראיה דאסיר ויהיבנא לך דמי אע"פ כן כל עוד
 דבשרא בעיניה מהדר ליה והטעם כמו שכתב
 הריב"ש כיון דבני אדם בדילי מניה מחמת ספק
 איסור וכו':

ולזה"ה אשמועינן חידוש באופן אחר דכתב
 וז"ל הטעם וכו' אי אתייליד בה ריעותא
 דאסור לאכלה דבר תורה עד שתבדק דאין בהמה
 זו מן הרוב כיון דאתייליד בה ריעותא ושמא
 טריפה היא וספק דאורייתא הוא לפיכך דנו בו
 כמוכר דברים האסורים מד"ת וכן פסק הריב"ש
 בתשובה ומביאו בב"י עכ"ל מ"ש הב"ח שהוא
 בתשו' הריב"ש והביאו הב"י הוא מדקדוק
 שדקדק הריב"ש כיון דהברייתא אינה אלא
 מדבריהם ע"כ דוק מינה דהיכא דהברייתא ד"ת
 דינה כדין איסור תורה ונראה דטעם הב"ח משום
 דסובר ספק דאור' אסור מדאור' וכפ"ז דברי הב"ח
 נכוחים אבל מ"ש הש"ך לשון רמ"א מכחישו
 שכתב ודאי טריפה בוודאי טריפה אפי' נאכל
 הבשר מחזיר הדמים ולדברי הב"ח צודקים
 הדברים אלא דראיתי להפר"ח דבעי לאוקומי
 דברי הב"ח הגם דיסבור ספק דאורי' לא הוי
 איסור אלא מדרבנן ולא ישורו דבריו בעיני כי
 סוף סוף הגם דאתייליד ריעותא בבהמה זו
 ואפשר למבדקה מותר מדאורי' דלא אסרה
 תורה אלא איסור ודאי ויש שרצו לאוקומי דברי
 הפר"ח בספק שהוא אסור מדאור' כהא דנפולה
 דהיא חדא מי"ח טריפות דאסירי הלמ"מ ולא
 הויא אלא ספקא דאי בדקינ' לה בתר ששהתה

מעט לעת או בתר דעמדה שרי ואי לא אסירה
 ודבריהם מוכחשים מדברי הב"ח ממה שדקדק
 לומר וספק דאורייתא הוא כיון דאינה מן הרוב
 ע"כ ואי בנפולה ודכוותה מיירי הא לא בעיא
 טעמא דאיסורא מדברי הב"ח והלא כבר קדמו
 ה' והודיעו למשה בסיני והוה ליה למתלי מילתא
 דהק"ב אסרה וגם ממה שכתב הפר"ח וטרח
 למיהב טעמ' לאוסרה מהתורה מטעם דאיתלייד
 בה ריעותא ואפשר למבדקה וכו' ש"מ דלא מיירי
 בנפולה דהא ודאי מהתורה היא כהלמ"מ
 דאורייתא חשיבא אלא ודאי דכונתם לומר דכיון
 דאיכא ריעותא ספק זה ד"ת הוא ולא ידענא
 מנא ליה להא מילתא להרב ז"ל:

ונראה דעכ"פ אי איתילי ריעותא בשחיטה
 עצמה ולא ^{אוצר החכמה} בדקה בדיקה הראויה
 דאסורה והו"ל כמוכר טריפה דמחזיר דמי עכ"פ:

[כ] המוכר דברים האסורים הרא"ם בח"ב סי'
 ל"ד האריך להוציא פרטי דין זה לאורה
 והשיגה ידו יד הקודש לד' חילוקי כפרה הא'
 הוא כל העובר עבירה משום סרך הנאה
 שבאמצעות שמכשיר הדבר אית ליה קצת הנאה
 בפעם א' דעבר מעבירין אותו ומשמתין אותו
 ואין לו כפרה עד דאזיל למקום שאין מכירים
 אותו כמ"ש מר"ן והג' האחרים כולו דעברים
 בלא הנאה כלל הא' מהם כגון הטבחים
 המושכרים מהקהל לבדוק טרפיות אלו אם יצאה
 טריפה מידם פ"א מעבירין אותם ולא מצו למימר
 שוגגין אנו דכיון דמינום קהל עליהם נידונים
 כפושעים ומעבירי אותם עד דמקבלים עליהם
 לתת לב לבל תצא עוד מתחת ידם טריפה ותהיה
 קבלה זאת בפני ג' כדין קבלת חברות אז מחזירים
 אותם ואם יצתה מידם ג"פ מסלקי אותם וצריכין
 לעשות תקנה במקום אחר והחזרת אבדה והב'
 הם הטבחי' שלא קבלום עליה' הקהל אלא הם
 שוחטים ובודקי' בשכר שוה לכשרה וטריפה

ואלו אין מעבירי אותם בפעם הא' ומעבירי אותם בג"פ עד שיעשו תקנה דהחזרת אבידה במקום אחר והג' הוא המטריך את הכשרות ואלו אין מסלקי אותם אפי' היו ממונים על הציבור אלא בתר תלת זמני דאיתחזקו אבל בפעם א' או ב' אין מעבירי אותם אלא אי אתרו ביהו ואי קלקלו תלת זמני מעבירי אותם אך לא שמתין ליהו כיון דליכא אלא היזק ממון ולענין החזרה נסתפק הרב ודעתי מכרעא בהא מלתא דבקבלתם חברות בפני ג' דילהו זהירי בשמירת ממון הזולת שפיר דמי ואי בתר דקבל עליהו הדור בפעם א' תו לא הדרי למלאכתם ודינם כחש"ו:

עמדת ואראה כל הכתוב להרב בעל פר"ח בענינים אלו וראיתי שהרב הסמיך דברי הרא"ם בדברי הרשב"א שכתב בתשובו' ג' והקשה הרב דברי התשובות ומכח קושית דברי הרשב"א ידידיה אדידיה סבר לומר שהרשב"א מחלק כהרא"ם והרי שלך לפניך תשובות הרשב"א הא' בסימן תשפ"ב נשאל על קצב שאינו בחזקת כשרות ששמעו עליו ששם ידו דרך הושט קודם שיבדוק הבדק והשיב הרב בודאי שפסול הוא כל שנחשד להאכיל טריפות ולהסי' הסרכות וכההיא שאמרו דההיא טריפה דנפיק מתותי ידיה דההוא טבחא ושמתיה רב יהודה ואעבריה ואין לו תקנה עד דילבש שחורים וכו' ויעביד תקנה דפ' זה בורר והב' בסי' כ' ובסי' תרל"ב נשאל על טבח שיצתה טריפה מתחת ידו פעם ושתיים אם יש לסמוך עליו עוד בלא קבלת דברי חברות והשיב דאין לסמוך עליו כלל ולא עוד אלא שצריך לדקדק אחריו גם מקבלת ד"ח אם ראינוהו שדואג ומתאנח על כך מקבלין אותו אבל אם כדי שלא יעבירוהו צריך לחוש הרבה והכל לפי מה שהוא אדם ע"כ וה"ג בסי' תרי"ט נשאל על שמענו אחד מב' הבודקי' שבדק

הסכין ולא בדקה שיעור הצריך לבדיקה ונתן לראובן הסכין והלך לשחוט בה ולא השלים ראובן שיעור הצריך לבדיקת סכין ובא לוי ולקח הסכין ובדקה ומצא בה ב' פגימות ואמר ראובן שדעתו היה לבדקה קודם שישחוט והשיב ^{נראים} הדברים שמקל בבדיקת סכין ולפיכך מעבירי אותו ואפי' בפעם הא' ומיהו אם נראה בעיניכם שהיא כעין שגגה ושהוא אדם כשר מחזירים אותו ובקבלת ד"ח אבל אם נראה בעיניכם שהוא כמקל ופושע ראוי שלא להחזיר אפי' בקבלת ד"ח ע"כ והקשה הפר"ח הנהו תשובות דבחדא מצריך תקנת זה בורר ובתרי לא הצריך אלא קבלת ד"ח ואמר דההיא דקצב מיירי דאיכא חימוד ממון ובהנהו תרי תשובות דתרי"ט ותרל"ב דלא צריך אלא ד"ח מיירי בדליכא חימוד ממון וכמציאות שכתב הרא"ם ^{אח"י} 1234567 שכתבתי בסמוך ולדידי חזי לי דלא דק הרב בזה כי לדבריו על מי סמך הרשב"א להבין בדבריו דמיירי דליכא שום הנאה למכשיר כיון דההיא דסי' תשפ"ב שכתב הרב לא התנה דבעין דאיכא הנאת ממון ומכח זה תכריח לומר דסתם טבח אית ליה הנאה בהכשר הבהמה א"כ למה לא ביאר דבריו בסי' תרי"ט ותרל"ב וכתב סתם והרי סתמו דהרב הוא בדאית ליה הנאה ועל מי סמך להבין בדבריו מה דלא משתמע מנייהו:

ובהא אנא פליגנא אדברי הפר"ח ואמינא כי החילוק דבין התשובות הוא דבין דסי' תשפ"ב בין דבסי' תרי"ט ותרל"ב כלהו מיירי בטבחא דלית ליה חימוד ממון והגם דקצב דקאמר בהך תשובה מכרעא קצת דמיירי בדאי חימוד ממון כסתם קצב עכ"ז ממה דלא יהיב טעמא מחמת ח"מ ש"מ דאפי' קצב שמקצב בשכר מיירי וישוב התשובות הוא עז"ה דההיא דסי' תשפ"ב מיירי בטבח שראינוהו מאכיל טרפות ודאו' ולזה אמר שאינו בחזקת כשרות

שראינוהו וכו' פי' כי ממה שראוהו דמנח ידיה וכו' ולזה כתב בתשובה דכיון דחשוד הוא משמע דברירא מלתא דמאכל אי' הוא ולא מצי למימר שוגג אני אנוס אני במציאות זה הדבר ברור דמזיד הוא ובפעם א' מסלקי ומשמיתין אותו עד דעביד תשובת זה בורר הגם דליכא חימוד ממון וכגון דלית ליה הנאה בהכשרת הבהמה והנהו תשובות דתרי"ט ותל"ב מיירי בטוען שוגג וכיון דליכא אלא ספק' אם כדבריו כן הוא וליכא חימוד ממון אי איתחזק לן ביהודי כשר מוקמינן ליה אחזקתיה ומהימן בטענת שוגג אני ודי בקבלתו ד"ח בפני ג' לבל יתעלם עוד ויכשיל בני אדם באכילת טריפה ואי גברא דלא איתחזק לן בכשרות ולא בהפכו אלא סתמי לא סגי לן בקבלת ד"ח לבד וחיישינן לאערומי ובעי לאוכוחי מצד מעשיו אי גברא דדאיג ומתאנח על מה דנפיק מתחות ידיה שפיר מתקבל ע"י קבלת ד"ח ואי לא לא וזו היא תשוב' סי' תרי"ט ובתר דנפיק מתחות ידיה טרי' ג' פעמים דיינין ליה לרשע ומזיד הוא ואפי' איתחזק לן בכשרות פרחא חזקה מיניה ובעי למעבד תקנת' ד"ב נמצאת אתה לוקח בידך ג' חלוקות שוים לענין דינא והם דכל דאיתחז' לן אפי' פ"א דמאכיל נבילות בלא אמצעות ספקא שאין לו מקום לטעון שוגג אני או דאית ליה חימוד ממון כגון דבהכשרת הבהמה מרויח ומפסיד בהטרפתה או דנפיק טרי' תלת זמני מתחות ידיה הרי אלו בחזקת רשעים ובעו תקנתא דז"ב:

ולכאורה קשה למאי דכתיבנא דאם הזיד בפ"א הגם דליכא חימוד ממון בעי תקנ' דז"ב דהרי כתב הרמב"ם פרק י"ב מהלכות עדות וז"ל כל מי שנתחייב מלקות ועשה תשוב' כיון שלקה בב"ד חוזר לכשרותו וכו' ע"כ נראה מדבריו דכל דליכא חימוד ממון לא בעי אלא תשובה ובאותו פרק עצמו דין ט' כתב וז"ל וכו טבח שהוא בודק

לעצמו ומוכר ויצתה טרי' מתחת ידו ה"ז בכלל אוכלי טריפה שהם פסולין לעדות וה"ז פסול לעדות עד שיראה ממעשיו שניחם על רעתו וילך למקום שאין מכירי אותו וילבש שחורים וכו' ויחזיר אבידה וכו' ע"כ הרי דגם לענין עדות כל דאית ליה חימוד ממון לא אתכש' לענין עדות אלא בתקנת ז"ב ואע"פ כן כתב בתחילת דבריו דכל שעשה תשובה הגם דאיתחזק לן דעבר עבירה במזיד ה"ז כשר לעדות ובהכרח לאוקומי דבריו דמיירי דליכא חימוד ממון ודברים אלו הם הפך מאי דכתיבנא דכל דהזיד לעבור בעי תקנת' דז"ב:

וי"ל דלעולם כל דהזיד במציאות הטבח הגם דליכ' חימוד ממון בעי תקנת' דז"ב ומה שכתב רמב"ם דתועיל התשובה מיירי בשאר עובדי עבירה דקנסתם היא דפסילי לעדות בתשובה מקבלינן ליהו משא"כ בטבחא כיון דמעבדין אותו ממלאכתו מחמת זה הגם דעביד תשובה איכא למיחש ליה דעביד כי היכי דמהדרין ליה למלאכתו ולזה בעינן עד דעבי' תקנתא דז"ב:

ולמאי דגריס הכ"מ בדברי הרמב"ם דוקא דלקה ולא גריס בין שעשה תשובה אין אנו צריכין לטעם זה דשאני שלקה דאמר קרא ונקלה אחיך לעיניך וכיון שנקלה הרי הוא כאחיק והמניה קרא:

ואם תתעקם ולא תאמין לדברינו אלו אוכיחך ואערכה לעיניך שמוכרח אתה להאמין לדברינו והוא וכי מי גרע מזיד גמור שראינוהו שהאכיל טריפה להדיא במציאות דליכא למתלי בשוגג מטבח שיצתה מידו טריפה ג' פעמים דהגם דטעין שוגג אני ובמציאות דליכא חי"מ כלל ואע"פ כן כתב הרא"ם וליכא מאן דפליג עליה דבעי תקנת' דז"ב אלא ודאי דקושטא קאי דכל טבח דהוי מזיד בכל גוונא בעי תקנתא דז"ב

מִצְוַת הַחֲכָמָה

וכפ"ז מה שכתב הרשב"א בתשובת תשפ"ב מיתוקם אפי' בהיכא דליכא חי"מ וכדכתיבנא: **ומאי** דהשיג הפר"ח אדברי הרא"ם בדין הטבח דלית ליה חי"מ ואינו ממונה דכתב הרא"ם דאין מעבירין אותו וכתב עליו הפר"ח דלא נהירא ליה והטיח דברים נגד הרב שרי ליה מאריה לאו רבותא למקלי רביה בכח סברתו כי לא חזינא דהוכיח הפך דברי הרב לא מהש"ס ולא מהפוסקי' אלא דעת עצמו:

דע כי דברי הרא"ם ז"ל יסודתם מדברי הראב"ד דכתב בטבח הממונה לנקר החלב ונמצא אחריו חלב דאם יאמר שוגג הייתי מעבירי' אותו שהטבח הוא בחזקת פושע כדאמרינן טבחה שתלא ואומנא ספר מתא כמותרי' ועומדים הם אבל אינם בתורת מזידים עכ"ל פשטן של דברים יעיד ויגיד דלא מחייב הרב לאעבורי אלא מטעם שהם כמותרים ועומדים דוק מינה טבח דלא הוי כמותרה דינו כפושע והפר"ח ז"ל עקם האמת ופירש דברי הראב"ד דבדרך הדרגות מיירי דכשם דאמרינן לענין ממון כטבחה וכו' דמינן רבים דהוו כמותרים ה"נ נימא לענין אי' בתוס' הדרגה אחת דהוו כמותרים אפי' אינם ממונים ע"כ אחר המחילה מכבודו ישתקעו דברים אלו ולא יאמרו חדא דאמאי לא רמז הראב"ד דברים אלו בדבריו והגם שהיו אמתים לכל אומרם אע"פ כן צריך הוא להודיע עקר דבריו ולא להניחם בכח ומה גם שהדרגות אצו צא יתחייבו להיות ויכולני להכחיש ולמאן בראית הראב"ד דמי יחייבני לומר זה הן אמת דהדרגת חשש אי' עדיף למיחש לה מלענין ממון אבל מי יאמר דהאי עדיפי' אהני להאי למחשבינהו כמותרים ועומדים דלמא לעולם לא הוו כמותרים אלא בהיות ממונים ואפי' לענין אי' ומאי מוכיח הראב"ד אלא ודאי דדברי הראב"ד ברורים הם כנים הם כמו שהצדיק עיינו הרא"ם בהם ודלא כהרכבת הפר"ח ועוד

חוזר ודן אני כיון דהא מלתא דמעבירי' לית לה יסוד בש"ס אלא במציאו' דהוה ליה חימוד ממון דקאמר התם דמשמתינן ליה וכו' ובר מן דין לא אדכר בש"ס זולת מה שדן הראב"ד דלהיותו מותרת דינו כפושע דקרוב למזיד כל הרוצה להוסיף אפי' אינו ממונה כדעת הפר"ח עליו להביא ראיה ברורה והוכחת ההדרגות שכתב הפר"ח כבר שפ' דרגא מתותייהו דאין ראיה זו לא הכרח ולא הכרע ולא הטיה וקושטא קאי כדעת הרא"ם בלי נטות ימין ושמאל אלא כגון דא צריך לאודועי אי ההוא טבחה חזינן ליה דעובדוי לא כשרן מעבירין ליה ועל כל כהאי כתב הרשב"א הכל לפי מה שהוא אדם:

ופש' גבן למידע דינא במילי דרבנן כגון מי שהוחשד למכור דברים האסורי' מדרבנן ונראה לי דכל דלא הוי חשוד ודאי וכגון שטוען שוגג אני ודברין יכולין להתקבל בין שאמר שדבר זה היה סבור שהוא מותר בין שאומר שוגג הייתי כגון טבח שלא ניקר שומנו של גיד ולא הוציא אלא הגיד ואמר ששגג דסבר לנקוריה ושכח וכדומה כל אלו וכיוצא באלו דדכוותייהו באיסור' דאורייתא מעבירי' אותם כיון דאיכא חי"מ במילי דרבנן אין מעבירי' אותם ודבר זה הו"ל ספק דרבנן ובהיכא דהוו ממונים על הדבר כגון קהל שמינו אדם על הגבינות של גוים לעמוד עליהם ויצאה תקלה מתחת ידם שמצאו קצת גבינות שהיה בהם עור הקיבה אי מצו למימר איתרמי ושגגו וכו' נראה לע"ד דדינם כפושעים אפי' במילי דרבנן מההיא דמייתי הראב"ד שתלא טבחה ואומנא כמותרים ועומדים ולא גריעא מלתא דאיסורא דרבנן מממונא דדנו אותם כפושעים ולכאורא תקשה השתא דבהיכא דאיכא דררא דממונא דאמרינן דבהיכא דהוי במילי דאורייתא משמתינן להו ובעא תקנתא דז"ב אמרינו בדרבנו מהמני ואין

מעבירי אותם בהיכא דליכא חימוד ממון אלא דהוו ממונים מהקהל דאמרינן בדאורייתא סגי ליה בקבלת ד"ח מכ"ש בדרבנן אין מעבירין אותו וכד דייקת שפיר לאו ק"ו הוא דשאני ההוא דאתאן עליה מחמת חי"מ הגם דאתאן עליה מספקא כשבאנו למיחש לספקי נתחייבנו לעשות בו משפט כתוב כי באומרו דאיכא למיחש דעבד מחמת חי"מ תשובתו קשה ובעי תקנתו דז"ב ולזה בדרבנן דלא חיישינן לספקא אפי' למעבר' לא בעי וההוא דאתאן עליה מטעם דכיון דמינוהו הקהל נידון כפושע ולא חשבינן ליה בגדר שוגג ואפי' במילי דממונא נחייביה לפרועי נתחייב למיחש ליה בדרבנן הגם שבערך תשובתו קל הוא משלפניו דאתאן עליה מחמת חי"מ דסוף סוף פושע הוא והבן אבל אי לא הוו ממונים יכולין לומר שוגגים אנחנו לא נשוב עוד ודוקא בפ"א או ב' אבל על ג' פשעי יש' הרי הם פושעים ומעבירי אותם בכל גוונא דאיתחזקו במזיד' והרי הם כמומרין לאותו דבר באופן אי הוו כפושעי ואצ"ל מזידים מעבירי אותם וכל דאיכא למימר שוגגים הם נאמנים ואפי' במידי דאית ביה חימוד ממון. ולענין אי בעי תשובה ותקנתא דז"ב או בקבלת ד"ח מהדרינן ליה וראיתי למוהרי"ל בח"ב כלל תשיעי סי' נ"ה שכתב וזה יראה לי מתוך תשובת הרשב"א דדוקא בטבח וכו' דברים האסורים מדאורייתא תשובתם קשה עד שילכו למקום וכו' אבל במוכרי דברים האסורי' מדרבנן כגון גבינות ש"ג וכיוצא סגי ליה בקבלת ד"ח ע"כ והפר"ח ס"ל דחה דברי הרב בלא ראיה ולא כת' זולת בדברי קינטור וזלזול בדברי הרב והנחשות בסברתו שרי ליה מאריה לא יעשה כן בין לומדי תורה וגדולי המורים:

ואני אומר כי קושטא דקושטי וברירו דברירו דדינא הוא כדעת הרי"ל כל דהוי דרבנן

אם מקבל עליה דברי חברות סגי וההיא דפז"ב לא נאמרה אלא באיסורי דאורי' ומנא לן למעב' תלמודא מנפשן לאוסופי גם בדרבנן ותמצא עוד דאפי' בדאורייתא סבר התם תלמודא בס"ד דאי רבי טופרי' ומזייה ועביד תשובה לא בעי מקום אחר ולא השבת אבידה אלא דלהיות דבר דאורי' חששו לאערומי אבל בדרבנן כל כי האי בעי תלמודא ואית לן לאתויי הוכחה דדמי למאי דכתיבנא ממה דכתב רמב"ם ופסקיה מר"ן וליכא שום פוסק דפליג בהא דהמוכר דברי' האסור' דאורייתא דמה שאכל אכל ובדברים דרבנן אם אכל מנכ' מהדמים שיעור מה שאכל וכתב הריב"ש והביאו הב"י בס' זה דטעם רמב"ם שכתב הכי בדברים דרבנן משום דלא אשכחן דקאמרי רבנן מה שאכל אכל אלא במילי דאורייתא אבל בדרבנן לא אשכחן והגם דתרוייהו בין דאורייתא בין דרבנן איסור אכל הכא נמי בהא מלתא דאצרכוה רבנן למעבד כולי האי למיזל לאתרא וכו' ואי לא אקנסוה דלא למיהדר למילתיה לא אשכחן אלא במוכר טריפה דהוי דאורייתא:

וגם מה שהוכיח הרב מהרי"ל מתשובת הרשב"א דהשי' בענין אותם החשודים על הגבינות ש"ג שאין השבועה מועלת להם אלא בקבלת ד"ח היא ראיה נכונה ומה שכתב הפר"ח וז"ל וכמדומה לי דמאי דאטעייה להרב הוא סיומא דתשובת הרשב"א וכו' וליתא דהרב קאי אחשוד דעלמא דלית ביה דררא דממונא ע"כ מי יאמין לדבריו ומי יטה אוזן לשמועתו ח"ו שהרי"ל טעה בזה אלא בשגגה יצאו הדברים מתחת קולמוס הרב ולא ידע להיכן יצאו הדברים: **אומר** אני דהאמת הוא כדעת הריב"ל כי תמצא שאחר שהביא הרשב"א הראיות מפרטי הדינים להוכיח מהן לדין השאלה וכתב וז"ל וכך נראה לי ברור כתב עוד וז"ל ועוד תדע שאפי'

נשבע וכו' אין מקבלין עד שיקבל ד"ח ע"כ משמע מתוך אמיתות הדברים דעל אותם מוכרי גבינות שעליהם באה השאלה הוא אומר שהגם שיקבלו בשבועה וכו' לו יהיה שדברי הרשב"א לא מכרעי כ"כ וסבר הרי"ב כמו שסבר לאו כל כמיניה דהפ"ח למשווייה כטועה חלילה חלילה דפשיטא דכל דבר דהוי בספקא צריך שתהיה כ"כ הכרעא דתהוי מתוך דברי הפוסקים הוי הכרעה ומה גם כבר כתבתי דהדעת והאמת מכרעי לקולא גם בלאו דברי הרשב"א ודעת הפ"ח בזה צריך סעד לתומכו וכל עוד דלא מייתי סעד קיים דינא כהרי"ב ותו לא מידי:

כללא דמלתא מכל הני מילי דמעלו דכתיבנא דג' חלוקות בעו תקנת' דז"ב הא' הוא דידענא ביה דמזיד הוא הב' כל דאית ליה הנאת ממון ב' אלו מפ"א מעבירין אותם ובעו תקנתא דז"ב והג' כל דנפקא מתחות ידיהו טריפ' ואי ג' סמני דינם שוה והדרגה:

הב' כל דממונ' מהציבור הגם דלית ליה דררא דממונא אפ"ה נקרא פושע ונפקא מינה מפ"א מעבירי' אותו אם מכשיר הטריפה וחוזר ע"י קד"ח ואם הטריף הכשירה ג' זמני בין ממונה מהקהל בין אינו ממונה מעבירין אותו ומחזירי אותם בקבלת ד"ח והדרגה:

הג' הדומה לו כל דלית ליה דררא דממונא ולא הוי ממונה על הציבור אין מעבירין אותו בפעם א' וב' אלא בתר ג' זמני ומחזירי אותו בקבלת ד"ח וכל חזרה ע"י קד"ח כפי מה שהוא אדם אי הוי בחזקת כשרות סגי לן בקד"ח בפני ג' ואי לא איתחזק לן בכשרות כמצטרך בעי למעבד מלתא כי היכי דמהימן כהא דבוכה ומתאנח וכל זה במילי דאורייתא אבל במילי דרבנן כל דהוי מזיד בהדיא אי נמי בתר תלת זמני מעבירי' אותו אבל בפ"א אין מעבירין אותו אפי' בהיכא דאיכא חי"מ דדוקא בדאורייתא

אזלינן לחומרא מספקא ובהא מקלינן בדרבנן ומחמירין בדאו' גם בהדרגה הב' דהי' בהיכא דמינוהו הציבור שוה דין דרבנן לדאורי' דמעבי' אותו דהוי כפושע וכל דמעבירין אותו מחמת אי' דרבנן לא בעי תקנת' דז"ב ואיכא ב' חלוקות דמקלינן ביהו הא' אפי' הם ממונים מהציבור כגון בודקים דמינום קהל על הירקות לבדקם ונמצאת אחר בדיקתם תולעת אין מעבירין אותם ודייני' ליהו כאנוסים ודבר זה מסכימין עליו כל האחרונים עד ג' פעמים:

והב' אפי' איכא חי"מ אי הוי גברא דאיתחזק בכשרות וטוען שוגג ואנן סהדי דכל מאן דהוא אתי לידי שגגה זה כההיא דכתב הרי"ב ב' ס' ל"ח בקצב שהיה לו שותף שחותר חתיכות בחדר ומושיט לו למכור ונמצאת חתיכת טריפה בין החתיכות שמכר וטוען המוכר דסמך על השותף שמכין לו החתי' ולא חש ליה דיושיט לו חתיכת טריפה והגם שאות' חתיכה ניכרת היא שהיא של אי' בההוא סימן שכתבו התם טען כי מתוך בלבול האנשים שהיו בחנות לא נתן לב באדם כזה וכמציאות זה אין מעבירין אותו אפי' איכא חי"מ והשותף מעבי' אותו כמו שכתב הרי"ב ב' פשוט:

והשתא לפי מאי דכתיבנא מפרשין מה דפסק מר"ן המוכר דברים האסורי' וכו' דכתב סתם משום דמיירי בהיכא דידעינן ליה דודאי מוכ' אי' ובמציאות זה בכל גוונא חמירא לן תקנת' ובעי למעבד כל הכתוב ופש גבן לאודועי חדא והיא אי' משמתינן אדרבנן היכא דידעינן ביה דודאי מזיד הוא אי' לא דאמרינן אין לנו אלא בהיכא דאדכור רבנן שמתא ולא אדכורו אלא בדעבר אדאורייתא:

ונראה להוכיח מתשובת הריב"ש דפטר לאותו טבח דנראה ממעשיו דלא בדק הסרכות והכשיר הבהמה ופסק הריב"ש דכיון דאותה

דלא אמרין מצי לאישתמוטי אלא כשלא הזכיר השליח שם הנאמן ממי קנה אי נמי הזכירו ולא ידיע לן אבל הזכירו וידיע כל מלתא דעבידא לאיגלווי לא משקרי והוכיח עוד מההיא מימרא דרב יהודה דמייתי התם וז"ל אמר רב יהודה נאמן הכהן לומר בכור זה נתן לי ישר' במומו מ"ט דמילתא דעביד' לאיגלווי לא משקרי אינשי ומסיק הש"ס דהגם דהכא לית ליה תובע כההיא דקנה לי ממי שהוא נאמן וכו' אפ"ה הכי הלכתא דמלתא דעבידא לאיגלווי וכו' ע"כ ובאמת דברי הרא"ה מוקשים וסתורים מסוגייתא דכל פסולי המוקדשי' ולעמוד על בורין של דברים אסדר לפניך יסודא דהאי דינא ממתני' ומהש"ס תנן בפ"ד דדמאי האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא נאמן עה"מ אינו נאמן מאיש פלוני ה"ז נאמן הלך ליקח ממנו ואמר לו לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהוא נאמן אינו נאמן ע"כ פירושא דמתני' הכי הוא דהגם דאמר ליה המשלח קח לי מהנאמן לא תימא דמרתת ולא זבין ליה אלא מהנאמן אלא כיון דהמשלח לא אמר ליה מאיש פלוני מצי אמר ליה השליח דהאי דזבנית מיניה מהימן איהו אצלי ואי אמר ליה המשלח מאיש פלוני הגם דזבין ליה ואייתי קמיה סתם ולא אמר ליה מידי חזקה שליח עושה שליחותו והכי דייקא סיפא דמתני' ואמר לו לא מצאתיו וכו' טעמא דאמר ליה לא מצאתיו הא סתם אמרין מן הסתם מאיש פלוני דאמר ליה קנה באופן כולו בבו דמתני' בשלא אמר השליח מאיש פלוני אי נמי אמר ולא ידיע לן אי הוי מומחה אי לא אבל אם אמר שליח מאיש פלוני ופלוני זה ידיע לן דמומחה הוא פשיטא ופשיטא דשרי דמילתא דעבידא לאיגלווי היא והא עדיפא מההיא דקתני במתני' א"ל מאיש פלו' ואוקמי ליה הגם דאייתי קמיה ושתיק אלא דעכ"פ בעי המשלח למימר

בהמה אינה טריפה ודאי לא משמתין ליה והתם הדבר פשוט דלא בדק ההוא טבחא לאותה ריאה ועבר אדרבנן ואע"פ כן פטריה משמתא:

[כא] או ישחוט וכו' פי' במקום שאין מכירין אותו דכל מאי דעביד באתריה לא מהימן דלמא מערים כך העלה הרא"ה ואומרו כיון שאינו חש על ממונו פי' בהכי דוקא מהימן הגם דעביד למלתיה במקום אחר:

[כב] טבח וכו' מרה דשמעתא הוא הריב"ש ^{אוצר החכמה} בתשו' דמיירי בבודק שהכשיר ונכנס חבירו וראה סידכא בצלעות שצריך לבדוק הריאה וכשהרגיש הבודק חתך הריאה באופן דליכא למבדקה וכשהוכיחוהו לא מצא מענה בלשונו ופסק הרי"בש דהבהמה אסור' והבודק מעבירין אותו וכיון שאין הבהמה אסור' אלא מספק אין מענישין אותו ואין מחייבין אותו לשלם הבהמה ע"כ וכפ"ז אם היתה הבהמה טריפה ודאי הגם שהטבח לא ידע ודאי טרי' ישנו בעונש הראוי:

[כג] טבח שיצאה וכו' חילוקי דין זה כתבתי בס' ט"ו כי רבים הם:

[כד] טבח שיצאו וכו' מיירי שטוען הכי וכגון דא אפי' אית ליה חי"מ ונראה דדוקא אם ניכרים הדברים דק ושטא קאמר אבל אי איכא למיחש ליה דאערומי קא מערים להיותו יודע דבטענה זו לא נפיק מכשרותיה לא מהימן ומעבי אותו ועבדין ליה כמשפטים ישרים הכתובים למעלה:

[כה] האומר וכו' מן המומחה וכו' הם דברי הרשב"א בת"ה דף קי"ט והשיגו הרא"ה בב"ה וז"ל לא עיין בה שאין דברים אלו אלא כשהתרה בו קנה לי מאיש פלוני אבל הוא שאמר מעצמו מאיש פלוני קניתי לך כיון דמנפשיה קאמר אפשר דמצי לאישתמוטי והשיב במשמרת והוכיח משלהי כל פסולי המוקדשי'

אוצר החכמה

ליה קח לי מהנאמן עה"מ ואיכ' טעמא יציבא דמי יגלה לשליח כי זה האיש חבר הוא שאינו קונה אלא מהמומחה להכי בעי לגלות כי הוא אינו קונה אלא מהמומחה ובפ' כל פסולי המוקדשי' דף ל"ו גרסינן וז"ל אמר רב יהודה נאמן הכהן לומר בכור זה וכו' מתיב רב שזבי האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא נאמן אינו נאמן אמאי נימא כל מלתא וכו' ומשני שאני התם דאית ליה לאישתמוטי סיפא מסייע' ליה מאיש פלוני ה"ז נאמן וכו' ע"כ איכא למידק בהאי סוגיא כי מפשטן של דברים דקאמר רב יהודה משמע דהגם דלא קאמר הכהן יש' פלוני אלא יש' סתם נאמן וגם ממה דמותיב רב שזבי מרישא דמתני' דקתני ממי שהוא נאמן סתם משמע דדברי רב יהודה נמי בסתם קאמר דאי באו' יש' פלו' מאי פריך ואמאי מהדר לשנויי התם אית ליה לאישתמוטי וכו' לימא התם בדלא אמר מאיש פ' הכא בדאמר מאיש פ' דבזה הוי מלת' דעבידא לאגלויי דלישיילוה משא"כ אי לא ידיע לא הוי עבידא לאגלויי אלא ודאי בין משמעות' דדברי ר"י בין מתוך דברי הש"ס הדברים מוכיחים דמיירי רבי יהודה בשלא אמר פלוני:

והשתא קשה מאי מסייע ליה תלמודא לר"י מסי' דמתני' דקתני מאיש פלוני נאמן אדרבא סיפ' קשיתיה ולפחות לא תסייעיה דקתני דוקא מאיש פלו' ודלא כר"י דקאמר יש' סתם דמלתא כהאי לא עבידא לאגלויי כהא דמפרש למילתיה פלוני דאזיל ושיילוה משא"כ באומרו סתם הרבה פתחים אית ליה או חשיב דלא שיילי ליה מנו אי נמי שיילי ליה מצי למימר דלא אדכר לשמיה וכדומה ומכח זה הדרינן למימר דר' באו' יש' פלוני קאמר ובהכרח לאוקומי רישא דמתני' דקתני אינו נאמן הכוונה היא הגם דאמר שליח מאיש פלוני אעפ"כ אינו

נאמן ופריך שפיר אר"י ממתני' דקתני אינו נאמן והגם דמצינן לאוקומי דברי ר"י באו' יש' פלוני גם מתני' בהכי מיירי דכל דאמר המשלח קח לי מהנאמן סתם אסור הגם דאמר השליח מאיש פלוני ומשני שאני מתני' דאית ליה לאישתמוטי וכדעת הרא"ה דכתב דכיון דמעצמו קאמר לה מצי לאישתמוטי ומאי דמסייע ליה מסי' דקתני מאיש פלוני נאמן כיון דלית ליה לאישתמוטי וגבי בכור נמי לית ליה לאישתמוטי מהימן והגם דדברי ר"י כהן מדנפשי' קאמר לה עכ"ז לית ליה לאישתמוטי מידי גבי בכור וכפ"ז סלקא שמעתא אליבא דהרא"ה ודלא כהרשב"א:

אלא דאיכא למידק במשמעו' דברי הרא"ה דקאמר דכל דלא אמר ליה המשלח מאיש פ' מצי שליח לאישתמוטי באיזה אופן מצי אישתמוטי והרשב"א פ' שכוונתו היא דמצי לאיש' ולמימר הלך למדינת הים ואם כדבריו כן הוא קשה לדברי הרא"ה מסוגיין מאי משני הש"ס לפי' ר"ש התם מצי לאישתמוטי הכא לא מצי וכו' הלא גם גבי בכור מצי לאי' הכי שהלך למדינת הים ואדרבא גבי בכור שכיח טפי לאיש' דמצי למימר בכור זה נתן לי יש' זה ימים ל' יום או ב' חדשים ובמשך זמן זה הלך למדינת הים משא"כ בלוקח תבואה שזה עומד לישאל באותה שעה ולמרב' בו ביום ולא שכיח למימר הלך תכף ומיד למרחוק:

אלא ודאי פשיטא לי מלתא דהרא"ה לא מיירי באומר מאיש פלוני ואותו האיש ידיע למשלח דהוי נאמן דזה פשיטא דנאמן פשוט הוא אלא דמיירי דמפיו דשליח הוא אומר דנאמן ובא הרא"ה לשלול דלא תימא כיון דאמר ליה המשלח קנה לי מנאמן והלך איהו וקנה ואמר ליה מנאמן לקחתיו והוא פלוני מסתמא לא משקר בתרתי במה דקאמר פלוני ובמה דקאמר נאמן כיון דקיימי בשאלה דכיון דמצי לאיש'

ולמימר לדידי מהימן הוא וכפ"ז פירושא דסוגיאא לפי מאי דאסיקנא דכל דאומר משלח סתם לא מהימן שליח דוקא באומר שליח פלוני סתם ואותו פלוני לא ידע לן דמהימן אבל אי ידע דמהימן הו"ל כאילו אמר המשלח מאיש פלוני דהרי אודעיה וקבל והו"ל כאילו הוא שלחו אצל פלוני זה וכפ"ז מתיישבא שפיר סוגיאא לפירושא דאסיקנא והוא דבשלמא אי אמרינן דפי' דרישא דקתני ממי שהוא נאמן ואוקמי' לה אפי' שליח אומר מאיש פלוני דמיירי בא' איש פלוני והוא מומחה ולדידן לא ידע מה הוא ופירושא דפרכא הוא דהוה ס"ד תלמודא כי היכי דלא אמרינן דלא עביד איניש דמשקר במלתא דעבידא לאיגלווי גבי כהן ה"נ אמרינן גבי האומר מאיש פלוני והוא נאמן דלא עביד לשקורי במלתא דעבידא לאיגלווי למימר על מי שאינו נאמן שהוא נאמן ומשני תלמודא דלא דמיא דהכא גבי מעשר לא עבידא לאיגלווי דמצי אישתמוטי דלדידיה נאמן משא"כ גבי כהן אא"א דמאי דקאמר השליח איש פלוני מומחה הכוונה היא וידע לן דמומחה הוא ואע"פ כן קתני מתני' דלא מהימן כל דלא אמר משלח א"כ מאי קא משני תלמודא הכא מצי לאיש' וכו' הלא שוים הם ושקולים הם בין ההיא דכהן בין ההיא דמעשר ואי קרי לטענת הלך למדינת הים מצי לאיש' הא מלתא שייכא שפיר בההיא דכהן טפי אלא ודאי כדכתיבנא והגם דדברי הרא"ה שדקדק לומר שאין דברים אלו אלא דוקא בשהתרה בו קנה לי מאיש פלוני ע"כ משמע דלא מצא לאוקומי אלא בשהתרה בו ולא בשום אופן אחר ומשמע אפי' ידע איש פלוני שהוא מומחה לא מהימן לא תשמענה הכי אלא להיות דקאי אמתני' ומתני' מיירי באומר השליח איש פלוני ולא ידע לן אהא קאי הרא"ה ואמר דלא מהימן אלא אי אתרי ביה המשלח וציינו לו בפ' דבזה לית ליה

לאיש' אבל אי עביד דעת עצמו ואייתי מאחרנא וגם דאמר איש פלוני והוא נאמן לא מהימן ולעולם אם אמר שליח פלוני מומחה והוא ידע דמומחה דהוי כאומר לו המשלח דמהימן וכפ"ז כווננו דעת הרא"ה לדעת הרשב"א ושניהם נתכוונו אל האמת והגם כי מתוך דברי הרשב"א במשמרת לא משמע דהעלה פי' דסוגיאא כמו שהעלינו בה סוף סוף נתכוון אל האמת שהעלינו: **אסיקנא** מיישובא דסוגיאא ודמתני' ובדעת הרשב"א וגם דעת הרא"ה דכל דאמר משלח מאיש פלוני ואייתי אפי' סתם אי נמי אמר המשלח קח לי מהנאמן ואמר השליח מאיש פלוני הנאמן שהוא ידוע שהוא נאמן בב' חלוקות אלו סמכינן עילויה ואם חסר תנאי אחד מהתנאים לא מהימן כגון אם לא אמר משלח איש פלוני ואייתי הוא ואמר מפלוני והוא נאמן ולא ידע לכל דמהימן איהו לא מהימן ואם אמר השליח מאיש פלוני והוא ידוע דנאמן אי לא אמר ליה המשלח קח לי מנאמן לא מהימן דמצי למימר ליה וכי אנת אמרת לי דבעית מנאמן סתם אמרת לי ומי יודעני דאנת לא אכלת אלא מנאמן והגם דאמר איהו מדנפשיה מפלוני הנאמן והוא ידוע חייש' דמשקר והגם דקאמר רב יהודה נאמן כהן לומר יש' נתנו לי וכו' התם שאני דבכור שלא נפל בו מום הוי מדברים שכל יש' נוהגים בו איסור ולית ליה לאישתמוטי ולמימר סבידנא דלא חיישת לאיסור' והדברים פשוטים: **וכמסקנא** דאסיקנא כן פסק מר"ן דבעי למימר משלח קח לי מהנאמן ובעי שליח למימר מאיש פלוני נאמן פי' שהוא ידוע נאמן בפה הכל דאם היתה כוונת מרן למימר שמומחה דקאמר הוא דברי השליח הו"ל והוא מומחה אלא כוונת הרב באומרו פלוני מומחה כשמו הידוע הכי קרו ליה מומחה ומר"ן לא הזכיר

חלוקה האחרת לפי שלא הזכרה בפי בדברי הפוסקים וכבר דייקתי לה ממתני' ותו לא מיד: **[כו]** הביא לו מנתה וכו' הכא חידוש גדול הגם ^{אוצר החכמה} דליכא אלא דברי השליח סתם ליכא צד ופן למיחש דמייתי מנחה מחד ואומר מאחרינא וליכא למיחש אלא לאחלופי בדידי' והוא אינו נאמן ^{אוצר החכמה} וכיון דלא חשיד אגזל תו ליכא למיחש:

[כז] וכל זה אינו נוהג וכו' בב"י כתב זה בדרך אם איפשר ולא ראה דברי הרשב"א

^{אוצר החכמה}

^{אוצר החכמה}

במשמרת דקאמר בפי אפי' בדאו' והדברים פשוטים דאם ראה הב"י דברי המשמרת הוה אמר דאין לחלק:

[כח] החשוד לאכול וכו' כבר כתבתי בסי' קי"ח ס"ח דדין זה ליכא למסמך עילויה וגם מאריה דהאי דינא דהוא הרשב"א הדר ביה בפי' במשמר' הבית ואמר בהדיא דלא חשיד לאיחלופי כל דלא חשיד אגזל הגם דחשיד לעבירות חמורות זולת החשוד על ע"ז דהוי חשיד על כל התורה:

^{אוצר החכמה}

סימן קכ

למיחש להכי מהסתם לא איירי קרא בהכי ואפשר להסכים דברינו בדברי רש"י:

[ב] או של זכוכית מדרבנן הואיל וכי נשתברו וכו' וליכא לאקשווי הרי ממה דפרט הכתוב כל מיני מתכות זהב וכסף ונחוש' ברזל בדיל עופרת דליכא מן מתכת דלא אדכריה ה"ז מורה באצבע דאתא למימר דמן אחר הגם דדמי למתכת לא א"כ למאי דאסיקנא בכמה דוכתי דכל דשרייה רחמנא בפי' לא גזרו ביה רבנן איסור' הכא נמי כיון דנחית קרא לפרט כל הני למשרי זכוכית לא מצו רבנן למיסר לאו קושי' היא דאיכא למימר לאו למשרי זכוכית אתא קרא אלא דלהיות דין זה חידוש דלא אשכחן טבילה אלא לטומאה ודברים אלו לית בהו צד טומאה דהא אינם מטמאין ותמצא דשאוולין לא בעו טבילה וכיון דדין זה חידוש הוא אין לך בו אלא חידושו וכל דלא כתביה קרא בהדיא לא גמרינו ליה מסברא וליכא לאקשווי לימא קרא

[א] הקונה מהגויים וכו' גרסינן בשלהי ע"ז וז"ל תנא וכולן צריכין טבילה מנה"מ דאמר קרא וטהר הוסיף טהרה אחרת אמר רב נחמן אפי' כלים חדשים דהא ישנים ולבנן כחדשים דמו ואפ"ה בעו טבילה מתקיף לה דבא אי הכי אפי' זוזי דסרבלא א"ל כלי סעודה אמורים בפרשה ע"כ ופיר"ש וז"ל כלי סעודה אמורים בפרשה דכתיב אשר יבא באש ואין דרך להשתמש ע"י האור אלא כלים של צורכי סעודה ע"כ וראיתי להפר"ח שהשיג על דברי רש"י דהא איכא כמה כלים דתשמישן ע"י האור ואינם כלי סעודה:

ואנ' אומר שכונת הש"ס היא כיון דקאמר קרא תיקון להוציא הבלוע כל דבר אשר יבוא באש וכו' מזה תתחייב לומר דבכלי סעודה הכתוב מדבר שהזהיר הכתוב שלא לאכול דבר איסור ואלו כיון שבלועים הם מאיסור צריך הכשר לשמא יפלטו איסור הבלוע כשישתמשו בהם התר אבל כל דלא הוי כלי סעודה דליכא